

УДК 336.225.611

О.Ю. ВОЛКОВИЧ, канд. юрид. наук,
Херсонський державний університет

ПРОБЛЕМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЩОДО ЕЛЕКТРОННОЇ РЕЄСТРАЦІЇ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Ключові слова: економіка, державне регулювання, суб'єкти господарювання, державна реєстрація

Сучасні демократичні стандарти європейських країн відіграють провідну роль у трансформації правової системи України. Вітчизняні правознавці спрямовують свої зусилля на правове забезпечення комплексної адміністративної реформи та переосмислення концептуальних положень адміністративно-правової доктрини нашої держави на основі загальноприйнятих демократичних принципів [1, с.4].

Особливої актуальності набуває пошук інструментів державного регулювання, здатних забезпечити якість перетворення в економіці та соціальній сфері, – опанування інноваційної моделі структурної перебудови та економічного зростання; адаптація національної економіки до тенденцій розвитку світового господарства та ін. [2, с.3]. У зв'язку з цим необхідно вирішувати ці проблеми стрімкими, ефективними та правовими засобами, оскільки проблеми підвищення ефективності інноваційної діяльності сучасних суб'єктів господарювання набувають принципового значення. Так, її вирішення дасть змогу перейти до створення і використання технологій більш високого рівня, а отже, прискорити економічне зростання національної економіки.

Теоретичним та прикладним підґрунтям цієї теми дослідження стали праці вчених у галузі адміністративного, фінансового, подат-

кового права, зокрема, В.Б. Авер'янова, О.Ф. Андрійко, Г.В. Атаманчука, А.С. Васильєва, Л.К. Воронової, П.Т. Геги, І.П. Голосніченка, Н.Р. Нижник, В.М. Плішкіна, А.І. Сироти Ю.А. Тихомирова, В.К. Шкарупи, І.Л. Бачила, які присвятили свої роботи проблемам державного регулювання економіки.

Проблема забезпечення ефективного функціонування підприємств набуває особливого значення для України, тому що національна економіка проходить період відродження ринкових відносин, що насамперед вимагає активізації інноваційної діяльності. Так, доцільно розглянути поняття терміну іноземного походження. Термін «інновація» (від лат. in – в + novatio – оновлення, зміна; англ. – innovation) означає в широкому розумінні нововведення, перетворення в економічній, політичній, соціальній сферах, що заснована на нових ідеях; у вузькому – як результат впровадження новизни, за яким слідкує розповсюдження винаходу [3, с.367].

Відповідно до ч.1 ст.4 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» від 15.05.2003 р. № 755-IV [4], державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців – засвідчення факту створення або припинення юридичної особи, засвідчення факту набуття або позбавлення статусу підприємця фізичною особою, а також вчинення інших реєстраційних дій, які передбачені цим Законом, шляхом внесення відповідних записів до Єдиного державного реєстру. Так, ч.2 ст.4 Закону закріплює порядок проведення державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців включає, зокрема:

1) перевірку комплектності документів, які подаються державному реєстратору, та повноти відомостей, що вказані в реєстраційній картці;

2) перевірку документів, які подаються державному реєстратору, на відсутність підстав для відмови у проведенні державної реєстрації;

3) внесення відомостей про юридичну особу або фізичну особу-підприємця до Єдиного державного реєстру;

4) оформлення і видачу виписки з Єдиного державного реєстру.

Зокрема, вимога отримати та зберігати свідоцтво про державну реєстрацію, як вважають народні депутати, є невиправданою перешкодою для започаткування та здійснення діяльності юридичними особами та фізичними особами-підприємцями, оскільки єдина функція, яку виконує свідоцтво про державну реєстрацію – це підтвердження факту державної реєстрації особи. Факт державної реєстрації юридичної особи та фізичної особи-підприємця пов'язується із внесенням відповідних відомостей щодо особи до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, а не з видачею будь-якого документа.

Таким чином, ініціаторами законопроекту пропонується скасувати свідоцтво про державну реєстрацію, а для підтвердження державної реєстрації пропонується використовувати безпосередньо відомості Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, а саме виписку із Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців або її копію. На думку депутатів, таке рішення суттєво здешевить та спростить ведення бізнесу в Україні.

При цьому, змінами пропонується відмовитися від стягнення плати за одержання виписки з Єдиного державного реєстру при проведенні державної реєстрації: юридичної особи; фізичної особи підприємця; змін до установчих документів юридичної особи; змін до відомостей про фізичну особу-підприємця, які містяться в Єдиному державному реєстрі; припинення підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця за судовим рішенням щодо визнання фізичної особи-підприємця банкрутом, а також при внесенні до Єдиного державного реєстру судового рішення щодо відміни державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця. В цих випадках пропонується встановити режим, за яким не пізніше наступного робочого дня з дати проведення реєстраційних дій держав-

ним реєстратором видається (надсилається рекомендованим листом) засновнику або уповноваженій особі юридичної особи, а також фізичній особі-підприємцю один примірник виписки з Єдиного державного реєстру.

З огляду на те, що виписка засвідчує факти (відомості щодо особи у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців), які існують на певну дату, змінами пропонується відмовитися від інституту обмеженого терміну дії виписки.

Економіка України й далі залишається несприйнятливою до науково-технічних нововведень через низький рівень виробничої бази промисловості та слабке фінансування державою науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок. Ось чому формування ефективної державної науково-технічної та інвестиційної політики, спрямованої на досягнення більш високих технологічних укладів, повинно здійснюватися на основі перетворення власних наукових і дослідно-конструкторських розробок у базовий елемент виробництва. Саме активізація інноваційної діяльності наукової і виробничої сфер є важливим завданням та умовою становлення економічної незалежності України.

Як відомо, у структурі глобальної конкурентоспроможності важливе місце займають такі складові внутрішнього ринку, як ефективність і розмір. Ефективніший товарний ринок гарантує, що товари продаватимуться та купуватимуться найкращим чином. Його економічною основою є конкуренція, внутрішня і зовнішня. За першою з двох названих складових міжнародний рейтинг України (визначається з урахуванням інтенсивності конкуренції на місцях, рівня домінування на ринку, результативності антимонопольної політики, тривалості процедури для започаткування бізнесу, якості умов попиту, ступеня орієнтованості на клієнта і т.п.) у 2009–2010 рр. дорівнював лише 109 (на 6 пунктів знизився порівняно з 2008–2009 рр.). Порівняймо: Російська Федерація зайняла 108-ме місце, а Польща – 53-тє місце [5, с.19].

Набрав чинності Закон України від 07.07.2011 р. № 3609-VI «Про внесення змін

до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» щодо проведення електронної реєстрації [6].

Законом № 3609-VI передбачається можливість реєстрації підприємства шляхом направлення державному реєстратору пакету реєстраційних документів в електронній формі. Зі слів розробників Закону, його застосування має створити умови для подальшого спрощення реєстраційних процедур, зменшення корупційних проявів за рахунок відсутності контактування заявника із державним реєстратором та значно спростити порядок отримання відомостей із Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, завдяки можливості подання запитів у електронному вигляді.

Як відмічає адвокат Адвокатського об'єднання «Адвокатська компанія «Соколовський і Партнери» А.Я. Боднарчук, детальний аналіз нововведень дозволяє побачити, що з прийняттям Закону № 3609-VI процедура державної реєстрації не стала набагато простішою та швидшою. Так, зокрема, електронні документи, подані для проведення державної реєстрації, повинні бути оформлені згідно з вимогами законодавства у сфері електронних документів та електронного документообігу, а також електронного цифрового підпису. Тобто, заявнику для того, щоб подати реєстраційні документи в електронній формі, слід попередньо звернутися до акредитованого центру сертифікації ключів за наданням у користування засобів електронного цифрового підпису. Слід наголосити і на тому, що проведення державної реєстрації змін до установчих документів, шляхом подання електронних документів законом не передбачається. В такому випадку постає питання про доцільність подання документів в електронній формі, адже отримання сертифікату ключа є необхідним заявнику лише для того, щоб по спрощеній системі зареєструвати підприємство.

Не вирішеним залишилось питання про сплату реєстраційного збору, так Законом

№ 3609-VI передбачено, що при поданні електронних документів підтвердженням внесення реєстраційного збору є примірник електронного розрахункового документа. Однак, самим законом не дається визначення поняття «електронний розрахунковий документ» та не передбачається, якими платіжними засобами має проводитися оплата. За таких обставин виникнення спорів щодо внесення реєстраційного збору при поданні електронних документів буде лише питанням часу.

Тобто, для того, щоб запроваджена система електронної реєстрації змогла ефективно працювати, на законодавчому рівні слід закріпити порядок внесення платежів, пов'язаних із реєстрацією підприємств. В цілому ж необхідно відмітити, що з огляду на потребу отримання засобів електронного цифрового підпису, система електронної реєстрації підприємств залишається досить складною та потребує подальшого вдосконалення [7]. Так, серед основних напрямів реорганізації експерти виокремлюють три основні групи: усунення малопродуктивних структурних ланок з метою підвищення ефективності управління, а також вдосконалення структури для полегшення функції контролю; створення стратегічно ефективної структури при впровадженні інноваційних стратегій; впровадження новаторських організаційних концепцій в рамках поширення нового розуміння організацій [8, с.58].

ЛІТЕРАТУРА

1. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / Авер'янов В. Б., Дерезь В. А., Школик А. М., та ін. ; за заг. ред. Авер'янова В. Б. – К. : ЮСТІНІАН, 2007. – 288 с.
2. Державне регулювання економіки : навч. посіб. / С. М. Чистов, А. Є. Никифоров, Т. Ф. Куценко та ін. – Вид 2-ге, доопрац. і допов. – К. : КНЕУ, 2004. – 440 с.
3. Тихомирова Л. В. Юридическая энциклопедия. / Л. В. Тихомирова, М. Ю Тихомиров ; под ред. М. Ю. Тихомирова. – Изд. 5-е, доп. и перераб. – М., 2001. – 972 с.

4. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» : від 15.05.2003 р., № 755-IV // ВВР України. – 2003. - № 31–32. - Ст.263.

5. Мазаракі А. Ринок споживчих товарів в Україні: посткризові тенденції / А. Мазаракі, В. Лагутін // Економіка України. - 2011. - № 9. – С. 17–26.

6. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-

підприємців» : від 07.07.2011 р., № 3609-VI // Голос України. – 2011. - № 144.

7. Система електронної реєстрації підприємств запрацювала [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lex.org.ua/ua/news-2011/1431>.

8. Хотяшева О. Организационные формы управления инновационной деятельностью / О. Хотяшева // Проблемы теории и практики управления. - 1997. - № 6. - С. 58.

Волкович О. Ю. Проблеми запровадження інноваційних технологій щодо електронної реєстрації суб'єктів господарювання / О. Ю. Волкович // Форум права. – 2011. – № 4. – С. 97–100 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-4/11vojrcg.pdf>

Розглянуто питання проблем запровадження інноваційних технологій щодо електронної реєстрації суб'єктів господарювання. Особливої актуальності набуває пошук інструментів державного регулювання, що спроможні забезпечити якість перетворення принципів економіки держави, а саме опанування інноваційної моделі структурної перебудови та економічного зростання; адаптації національної економіки до тенденцій розвитку світового господарства та ін.

Волкович Е.Ю. Проблемы внедрения инновационных технологий по электронной регистрации субъектов хозяйствования

Рассмотрен вопрос проблем внедрения инновационных технологий по электронной регистрации субъектов хозяйствования. Особую актуальность приобретает поиск инструментов государственного регулирования, которые способны обеспечить качество преобразования принципов экономики державы, а именно овладение инновационной модели структурной перестройки и экономического роста; адаптации национальной экономики к тенденциям развития мирового хозяйствования и др.

Volkovich E.Ju. Problems in Implementing Innovative Technologies for Electronic Registration of Business Entities

In this article the author considers the problems of implementing innovative technologies for electronic registration of business entities. Particularly crucial search tools of government regulation that is able to provide quality conversion principles of the state economy, such as mastering an innovative model of structural adjustment and economic growth; adaptation national economy to world economic trends, and others.